

Posudek oponenta diplomové práce

Bc. Nikola Dopitová

Pojetí česko-ruských vztahů v díle A. V. Florovského

Karlova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav východoevropských studií

Praha 2020, 70 s., rkp.

V předložené diplomové práci se autorka zaměřila na přínos ruského emigranta, historika Antonije Vasiljeviče Florovského v oblasti zkoumání česko-ruských vztahů. Jako cíle své práce si autorka určila seznámit čtenáře s obsahem dosud nepublikovaných materiálů z jeho pozůstalosti zaměřených na téma česko-ruských vztahů a přiblížit jeho činnost a styky s českým vědeckým prostředím. Práce navazuje na téma bakalářské práce stejné autorky (Vědecká činnost A. V. Florovského).

Profesor historie Antonij Vasiljevič Florovskij byl v listopadu 1922 vypovězen z Ruska, 1. ledna 1923 přijel do Prahy. Byl významným představitelem ruské vědecké emigrace v meziválečném Československu. Vedl historicko-filologické oddělení Ruského vědeckého kolegia, působil jako lektor Ruského pedagogického institutu Komenského a profesor na Ruské právnické fakultě a Ruské národní/svobodné univerzitě. Na filozofické fakultě Karlovy univerzity přednášel od r. 1933 dějiny Ruska. V r. 1936 obhájil v Ruské akademické skupině dizertační práci a získal titul doktora historických věd. Téhož roku byl jmenován mimořádným profesorem, v r. 1948 řádným profesorem FF UK. Na univerzitě působil do r. 1957. Byl spoluzakladatelem a v letech 1938–1940 předsedou Ruské historické společnosti, stálým členem a předsedou vědecké rady Ruského zahraničního historického archivu, předsedou vedení Archeologického institutu N. P. Kondakova, místopředsedou Komitétu ruské knihy, členem Slovanského ústavu a Pražského lingvistického kroužku. Byl rovněž členem vedení Federace historických společností Východní Evropy a slovanských zemí a účastnil se jejích sjezdů a konferencí. Přednášel na sjezdech ruských akademických skupin v zahraničí, mezinárodních kongresech historických věd, na kongresech slavistů, byzantologů aj. Ačkoliv se jedná o významnou osobnost a vynikajícího historika, nebyla jeho osobní pozůstalost dosud podrobněji prozkoumána a popsána. Proto velmi oceňuji, že si autorka vybrala právě toto téma, které podrobně zpracovala.

Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol a ty jsou dále tematicky rozčleněny do jednotlivých podkapitol. Práce dále obsahuje úvod, závěr a seznam pramenů a použité literatury. V úvodu autorka vysvětluje, proč si jako téma své práce vybrala právě dílo A. V. Florovského a popisuje rozčlenění práce. Dále uvádí archivní fondy, ze kterých čerpala materiál pro svoji práci. Věnuje se vzniku osobní pozůstalosti A. V. Florovského, jejímu rozdělení a podává ucelený přehled o tom, jaké materiály jsou uloženy ve Slovanské knihovně v Praze a jaké v Archivu Ruské akademie věd v Moskvě. V této části práce podrobně mapuje i sekundární literaturu, která se věnuje osobnosti a dílu A. V. Florovského.

V celé práci autorka podrobně popisuje jednotlivá Florovského díla o česko-ruských vztazích. První kapitola, rozdělená do tří podkapitol, je věnována pracím již publikovaným. Autorka vysvětluje důvody, proč se Florovský danému tématu věnoval a u všech jeho prací uvádí rozsah a obsah jednotlivých kapitol.

Ve druhé kapitole zmapovala autorka dosud nevydané práce Florovského, uložené ve fondech Slovanské knihovny a Archiv Ruské akademie věd. Jedná se nejen o ucelená díla, ale i jednotlivé statě a fragmenty prací Florovského. Autorka uvádí rozsah a obsah jednotlivých materiálů, a pokud je to možné, i dataci. Uvádí jazyk práce a zda se jedná o rukopis nebo strojopis. V třech podkapitolách se potom podrobněji věnuje statím Moskevští dilomaté v Čechách a na Moravě v XVI. století a dále dvěma oblíbeným tématům Florovského - Petr Veliký a Čechy a Český lid a Rusko počátkem 18. století.

Třetí kapitola je věnována stykům A. V. Florovského s představiteli českého vědeckého prostředí. Autorka vychází z dochované korespondence Florovského, a to jak s jednotlivými českými a ruskými osobnostmi, tak i s různými institucemi. Svá tvrzení dokládá citacemi z dopisů.

Práce je zpracována pečlivě, struktura práce je přehledná a logická. Autorka ji postavila na důkladném studiu archivních materiálů uložených ve Slovanské knihovně a Archivu Ruské akademie věd. Zároveň se opírá o dostatečnou kvalitativní i kvantitativní literaturu. Podařilo se jí tak plně splnit cíle, které si v práci stanovila. Poznámkový aparát je dostatečný a literatura je správně použita.

V práci se vyskytují pouze tyto nepřesnosti:

autorka uvádí jméno ruské badatelky Mariny Jurjevny Dostalové (Dostal) chybně jako Marina Jurjevna Dostálová (s. 10, 12, 21)

u některých osobností jsou za jmény jednotlivých českých uvedena v závorkách jejich životní data (např. A. D. Menšíkov, s. 50, M. Paulová, s. 58), v dalších případech již uváděna nejsou (např. Alexej Petrovič, s. 48; F. Hejl, s. 59)

Pokud by autorka v budoucnu chtěla svoji práci publikovat, doporučuji toto sjednotit.

Přes tyto drobné výtky je práce na vysoké úrovni a pro výzkum emigrantologie je nesporným přínosem. Autorka prokázala, že velmi dobře zvládá práci s odbornou literaturou i s archivními materiály.

Předkládaná práce splňuje nároky kladené na FF UK na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 13. ledna 2020

PhDr. Dana Hašková, Slovanský ústav AV ČR, v.v.i.